

KLIIMAMINISTEERIUM

Üleujutuste riskid Eestis ja üleujutuste leevendamine Kliimaministeeriumi vaatest

08.10.2025

KLIIMAMINISTEERIUM

Üleujutusega seotud riskide maandamine

DIRECTIVE 2007/60/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks

Ajakohastatakse iga 6 aasta tagant

Eesmärk on vähendada üleujutuste mõju inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele.

LISAKS HÄDAOLUKORRASEADUSE, PLANEERIMISSEADUSE, VEESEADUSE, ÜVVKS, LOODUSKAITSESEADUSE JA MAAPARANDUSSEADUSE REGULATSIOONID

KLIIMAMINISTEERIUM

Üleujutused – millised probleemid esinevad ja millised tulevikus?

- Jõe veetaseme tõusust põhjustatud üleujutused (kevadine lumesulavesi, vihmajärgid või hoovihmad, jääsulud, tuulest tingitud kuhjumine).
- Mere veetaseme tõus (sõltub ilmastikutingimustest).
- Sademevee üleujutused ja liigniiskusega seotud probleemid.

Foto: Küllike Rooväli Allikas: Pärnu Postimees 2005

Foto: Ove Maidla / Tartu Ülikool Allikas: Postimees 2010

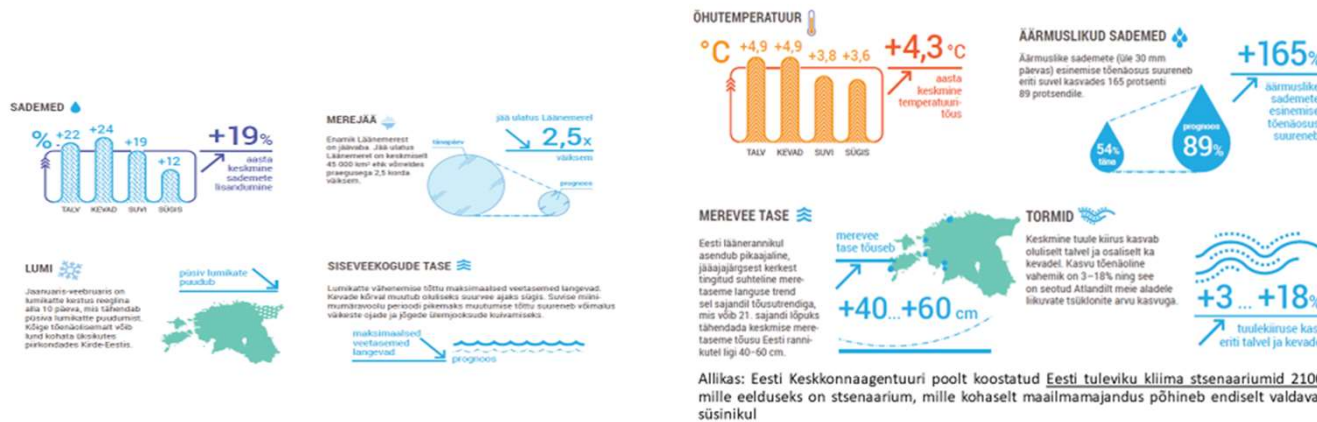

Foto: Üleujutus Riia maanteel Tartus 6.august 2024. Allikas: Airika Harrik/Err

Riigi tasandil riskide hindamine

- ÜRMK riskide hindamine (<https://kliimaministeerium.ee/uleujutusega-seotud-riskide-hinnang>):
 - tuvastatakse minevikus toimunud üleujutusi (täna jõe ja mereveetaseme poolt põhjustatud üleujutused);
 - määratletakse olulise kahjuliku mõjuga üleujutused;
 - analüüsitakse tulevikus toimuvaid üleujutusi;
 - hinnatakse riske (millised on mõjud);
 - määratakse riskipiirkonnad.
- Üleriigiline üleujutuste riskianalüüs, mis on vajalik kriisiplaanide koostamiseks (<https://www.riigikantselei.ee/el-poliitika-julgeolek-ja-riigikaitse/lai-riigikaitse/riigi-riskipilt#riskid>).
- Tulevikus – sademevee riskide hindamine (<https://kliimaministeerium.ee/buildest/kliimatingimustega-kohanemine>).

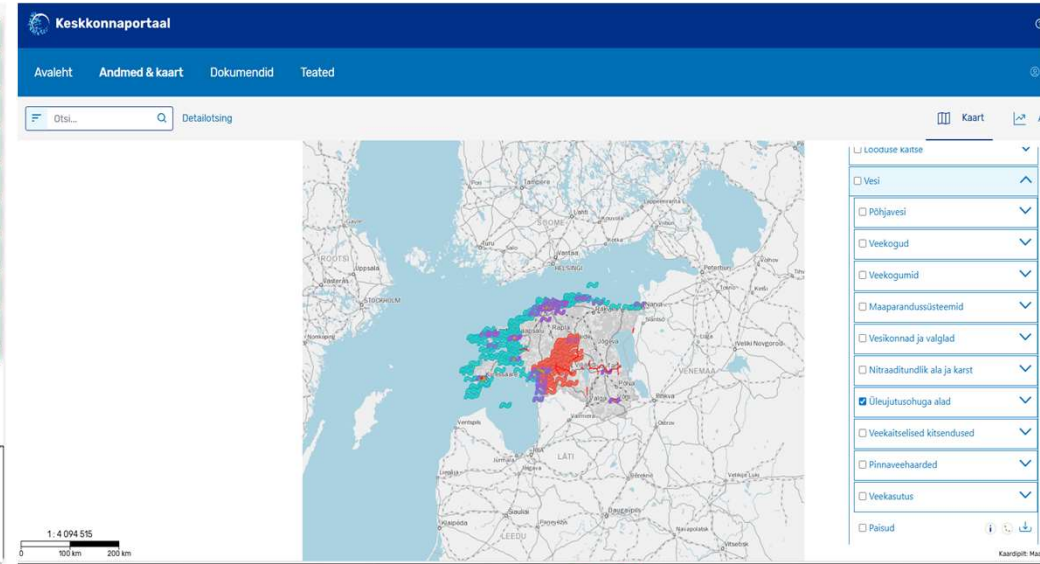

KLIIMAMINISTEERIUM

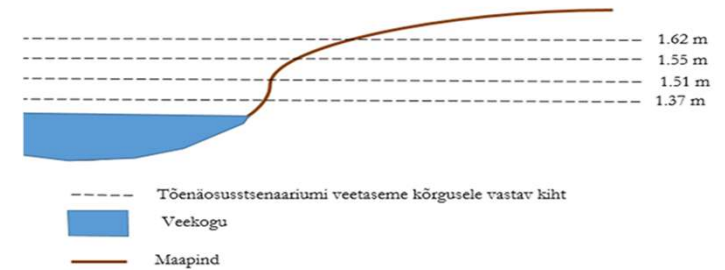
Kus toimuvad ja kui kaugele ulatuvad üleujutused?

- <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/yleujutusosalad> ja Keskkonnaportaalis.
- Üleujutusohu kaardid koostatakse nelja stsenaariumi kohta, mis näitavad veetasemete tõenäolist tõusu 10, 50, 100, 1000 aasta jooksul. Kahjulikud tagajärjed.

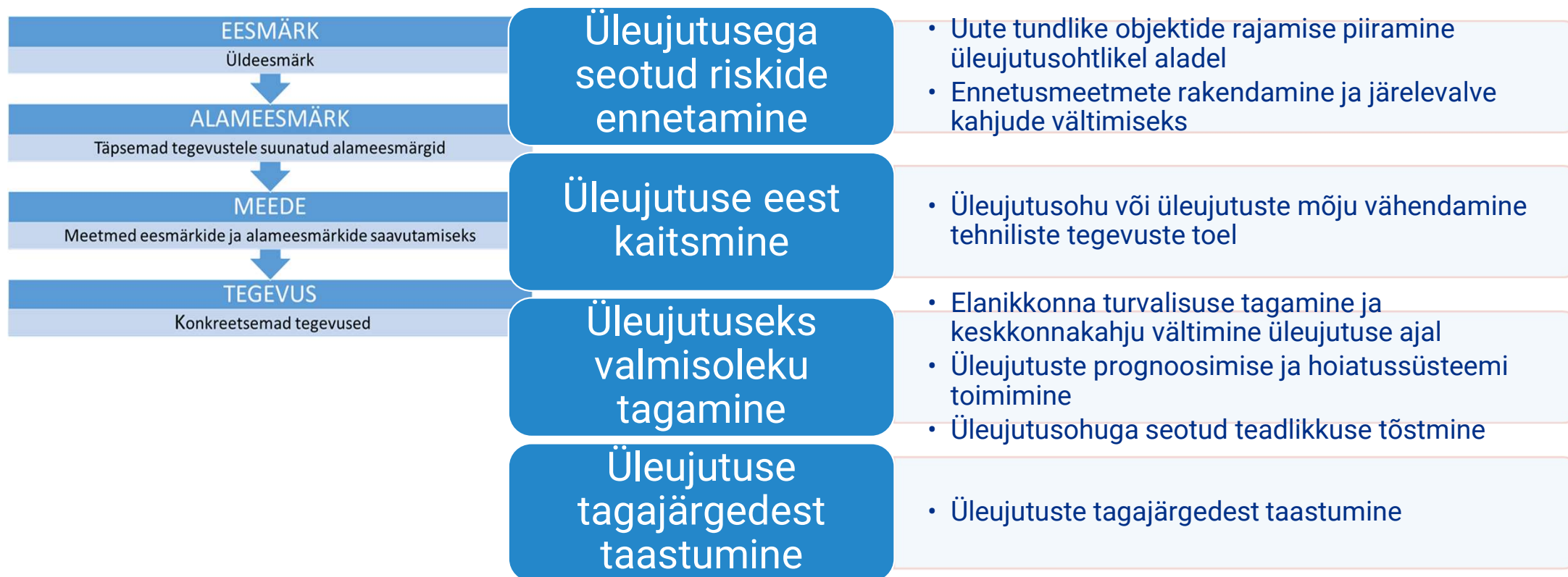
Kuidas üleujutuse kaardikihid tehti?

- Tõenäosusstsenaariumite arvutamiseks kasutatakse veetasemete aegridasid, koostati ületustõenäosuskõver ja leiti vajalikud veetasemed.
- Kui veetasemete aegridasid ei ole:
 - kasutatatakse analoog veekogu veetasemete aegridasid;
 - mudelid;
 - arvestatakse mere veetaseme tõusus puhul ka meteoroloogiliste (tuul, tuule suund ja tuule kestus) ja geoloogiliste näitajatega selles piirkonnas.
- Kaardikiht moodustamiseks kasutati Maa- ja Ruumiameti maapinna kõrgusmudelit.

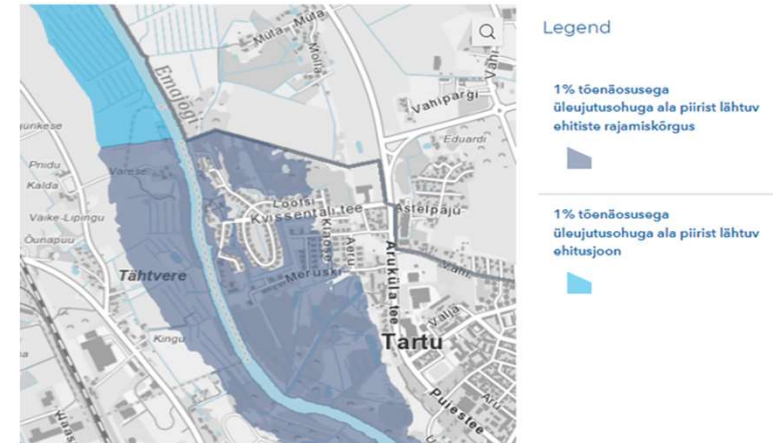
Maandamiskava ja üleujutuste leevendamine

Üleujutuste leevendamine läbi ennetamise

- Piirangute ja tingimuste seadmine üleujutusohhtlikel aladel.
- Üleujutuse riskiga arvestamine üldplaneeringutes, detailplaneeringutes, projekteerimistingimustes.
- Ehituskeelualade määratlemine ning ehitistele tingimuste seadmine (nt liigvee ärajuhtimine, esimese korruse kõrgus, tehnovõrkude paigutus vms).
- Juhendmaterjalid, riskianalüüsid, õigusaktide täiendamised jms.

Tartu linna üldplaneering 2040+

Üleujutusala
maakasutus,
Kärkla

Juhendmaterjal kuidas tegevuslubade väljaandmisel paremini üleujutustega arvestada

- Kuidas tuvastada üleujutusohuga alasid? Millised andmed on olemas?
- Milliste tegevuste puhul arvestada üleujutusohuga?
- Kuidas arvestada peamisi looduslikke tingimusi ja neist tulenevaid piiranguid?
- Vajalikud uuringud.
- Maapinna täitmine ja liigveeärajuhtimine.
- Tingimused uutele ja olemasolevatele hoonetele jne.
- <https://kliimaministeerium.ee/merendus-veekeskiskond/projektid-ja-muu-teave/uuringud-ja-aruanded#2025>

Üleujutuste leevendamine läbi kaitse

- Sobivate lahenduste analüüs ja tehniliste meetmete elluviimine.

Kaldakindlustused

Märgalad

Ajutine veetõke,
http://www.hydroresponse.com/flood_barrier.htm

Torustiku sulgemiskaev

Üleujutuste leevendamine läbi valmisoleku tagamise

- Üleujutusteks valmisoleku tagamine ohtlikes ja suurõnnetuse ohuga ettevõtetes, keskkonnakompleksloaga käitistes (riskianalüüsid ja tegutsemisplaanid).
- Elutähtsaid teenuseid osutavate asutuste/ettevõtete toimepidevuse plaanides üleujutusohuga arvestamine
- Kriisi plaanide ajakohasena hoidmine ja sellekohane toimimine.
- Elanikkonna ja asutuste teadlikkuse tõstmine (aktiivsed teavituskampaaniad, teabe avaliku kättesaadavuse tagamine)
- Seirevõimekuse arendamine üleujutuste varajaseks ja täpseks prognoosimiseks .
- Üleujutusohust teavitamise protseduuride toimimine ja arendamine
- Elanikkonna ja asutuste üleujutuse olukorrast teavitamise korraldamine

Üleujutus Sindis. Foto: Päästeamet

Kõrge merevee
tase (EH2000
järgi)

Veetase tõuseb kriitilise piirini	Veetase tõuseb $\geq 0,5$ m üle kriitilise piiri (olenevalt kohast)	Veetase tõuseb ≥ 1 m üle kriitilise piiri ja põhjustab olulist üleujutust
Pärnus +180 cm Haapsalus +160 cm Narva-Jõesuus +180 cm Tallinnas Pirital +100 cm Tallinnas Kesklinna sadamas +140 cm Kuessaares +170 cm		

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Meetmed üleujutustega kohanemise võimekuse parandamiseks

- Sademevee meede sademevee üleujutuste lahendamiseks tiheasustusaladel tehniliste tegevustega. Toetus 25 mln/ järgi ca 10 mln. Toetatakse näiteks viibekraavide, viibetiikide, tehismärgalade ja lahkvoolse kanalisatsiooni rajamist.
- Üleujutuste meede riskipiirkondadele jõe ja mere üleujutuste leevendamiseks. Toetus 3,6 mln/ järgi 930 tuhat. Toetatakse näiteks kaitsetammide ning kaitsevallide rajamist ja rekonstrueerimist, kraavide rekonstrueerimist, ajutiste veetõkkeseinade soetamist ning muid ehituslike tegevusi, mis on vajalikud veevarustuse, kanalisatsiooni ja elektrisüsteemide kaitseks

TÄNAN KUULAMAST!!!

agne.aruvali@kliimaministeerium.ee